

Guía Docente				
Datos Identificativos			2017/18	
Asignatura (*)	Socioloxía da Cultura e do Patrimonio		Código	710G01027
Titulación	Grao en Humanidades			
Descriptoros				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación			
Coordinación	Leira Lopez, Jose	Correo electrónico	jose.leira@udc.es	
Profesorado	Leira Lopez, Jose	Correo electrónico	jose.leira@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Con este programa preténdese unha comprensión da diversidade das dinámicas culturais e as políticas patrimoniais. Será importante a formación na xénese de modelos de proxectos socioculturais para unha posta en valor dos bens patrimoniais e culturais, nunhas estratexias de desenvolvemento socioeconómico. Reflexiónase tamén sobre as tendencias e retos culturais que emerxen na nosa sociedade.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A2	Coñecemento do pasado desde un punto de vista diacrónico
A3	Coñecemento do espazo e do territorio
A4	Coñecemento dos diferentes bens e recursos patrimoniais e do seu réxime xurídico
A5	Coñecemento de estratexias de desenvolvemento cultural e medioambiental
A7	Coñecemento sincrónico y diacrónico de diversas realidades culturais actuais
A8	Coñecemento básico da realidade socio-política contemporánea
A11	Coñecemento das técnicas e métodos de traballo e análise das ciencias humanas e sociais
A14	Deseño e produción de bens culturais
A15	Avaliación de impactos medioambientais e patrimoniais
A16	Avaliación da viabilidade de proxectos
A17	Innovación na presentación e difusión da cultura
A18	Identificación e construción creativa das necesidades do mercado cultural
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B5	Traballar de forma colaborativa.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadano e como profesional
B10	Capacidade de análise e de síntese.
B11	Capacidade de xestión da información relevantes.
B12	Capacidade de integración en equipos multidisciplinares
B13	Recoñecemento da riqueza da diversidade e da multiculturalidade
B18	Capacidade de dirección e liderazgo
B20	Creatividade e orixinalidade no pensamento e na práctica
B22	Sensibilidade polo medio ambiente e a súa protección.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.

C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Con esta materia o alumno adquirirá as seguintes competencias e habilidades: * Comprensión dos procesos culturais e identitarios. * Competencia no uso social dos bens culturais e patrimoniais. * Adquisición de habilidades no manexo da metodoloxía e as técnicas precisas para a investigación dos bens culturais. * Adquisición de habilidades para a planificación e gestión de proxectos socioculturais que potencien o desenvolvemento socioeconómico e xeren emprego e incrementos na calidade de vida da poboación. * Competencia na creación e xestión das industrias culturais e turísticas. * Competencia no uso social das políticas culturais e habilidades no tratamento dos diversos axentes presentes na dinámica sociocultural	A2	B2	C1
	A3	B3	C4
	A4	B4	C5
	A5	B5	C6
	A7	B6	C8
	A8	B10	
	A11	B11	
	A14	B12	
	A15	B13	
	A16	B18	
	A17	B20	
	A18	B22	

Contidos	
Temas	Subtemas

Tema 1.- A cultura. Conceptos e procesos. Os elementos culturais. Cultura e civilización. Tema 2.- O patrimonio. Conceptos. Os recursos patrimoniais. Bens de interese cultural. Tema 3.- A identidade. A construción dos procesos identitarios. As identidades emerxentes. Tema 4.- Memoria colectiva, cultura e patrimonio: tres eixos do cambio social. A memoria cercana: territorio e patrimonio. Tema 5.- Cultura e globalización. Diferencia, universalidade e multiculturalismo. Recreando os conceptos. Tema 6.- Da cultura tradicional ao multiculturalismo: un paradigma social. Cultura tradicional e popular versus cultura de masas. Tema 7.- A planificación social. Conceptos e elementos. Principios xerais do proceso de planificación. Tema 8.- Técnicas aplicadas á planificación social. A investigación sociolóxica. Estudo de necesidades e demandas culturais. Tema 9.- Modelos de planificación social. Metodoloxía da planificación. O Sistema de Planificación por Obxectivos. Tema 10.- Os recursos culturais e patrimoniais. Estudo, utilización e posta en valor. Inventario de recursos. Mapas de recursos culturais e patrimoniais. Puntos débiles e puntos fortes. Tema 11.- A cidade como construción da memoria. A cidade como contedor de elementos culturais e patrimoniais. A conxunción do pasado, presente e futuro. Tema 12.- Interpretación, identidade e territorio. Un método dinámico para promover o uso social do patrimonio e os bens culturais. Tema 13.- O patrimonio y os bens culturais como motores do desenvolvemento económico. Tema 14.- Pensando o turismo. Cultura proxectual e turismo emerxente. O turismo cultural. Recursos e produtos do turismo cultural. Tema 15.- As políticas culturais e o uso social do patrimonio. Política cultural e lexislación. Leis do patrimonio cultural. Tema 16.- A dinámica sociocultural. Os proxectos socioculturais. Modelos de proxectos socioculturais. Políticas patrimoniais e planificación turística. Planificación, xestión e eficacia social. O proceso evaluativo e os seus indicadores. Tema 17.- Mecenazgo, patrocinio e democratización cultural. Tema 18.- As industrias culturais. O Estado e a cultura. Tendencias, problemas e retos. Tema 19.- A xestión cultural e os seus axentes. Conceptos. Técnicas e instrumentos da xestión cultural. Políticas de xestión do patrimonio cultural. Tema 20.- A cultura e o patrimonio como fundamento de programas educativos. A animación sociocultural.	Os subtemas van contidos no enunciado e desenvolvemento de cada un dos temas.

Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Proba obxectiva	A3 A4 A5 A7 A8 A11 A14 A15 B2 B3 B4 B5 B6 B11 B13 B22 C1 C4	3	20	23
Recensión bilbiográfica	A3 A4 A5 A7 A8 A11 A14 A15 A17 B3 B4 B5 B6 B10 B11 B20 C1 C4 C5 C6 C8	2	10	12
Sesión maxistral	A3 A4 A5 A7 A8 A11 A14 A15 B2 B3 B4 B5 B6 B11 B13 B22 C1 C4	50	11	61
Traballos tutelados	A2 A3 A4 A5 A7 A8 A11 A14 A15 A16 A17 A18 B2 B5 B10 B11 B12 B13 B18 B20 B22 C1 C4 C5 C6 C8	20	9	29
Lecturas	A3 A4 A5 A7 A8 A11 A14 A15 A17 B3 B4 B5 B6 B10 B11 B20 C1 C4 C5 C6 C8	0	20	20
Atención personalizada		5	0	5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Proba obxectiva	Os alumnos deberán superar un exame nas datas oficialmente establecidas. Dito exame constará de dúas partes, unha para a avaliación dos coñecementos adquiridos nas clases presenciais e outra que realizarán apoiados nos resumos das lecturas que realizaron.
Recensión bilbiográfica	Os alumnos deberán presentar, antes da celebración do exame, individualmente e por escrito, unha recensión ou análise de contido de catro lecturas e textos convidados co profesor. Poderán ser citados polo profesor para comentar ditos contidos.
Sesión maxistral	É a explicación por parte do profesor dos contidos da materia na aula. Ocasionalmente apoiarase en soporte visual. As clases son para entender os conceptos e as teorías e plantexar posibles dúbidas sobre os mesmos. Durante o curso poderanse realizar seminarios, conferencias, coloquios e xornadas relacionadas con temas obxecto da materias, aos que os alumnos deberán asistir, existindo a posibilidade de que nos exámes se poidan incluír algúns dos temas tratados en ditas actividades. Así mesmo, e na medida do posible, poderán levarse a cabo viaxes de formación coa visita a proxectos socioculturais en marcha ou xa realizados.

Traballos tutelados	Os alumnos, de forma individual ou colectiva (non máis de tres) realizarán un traballo que implique a redacción dun estudo aplicado baseado na cultura e o patrimonio. Estes traballos estarán dirixidos ou tutelados polo profesor. Os traballos servirán para avaliar e, no seu caso, liberar esta parte da materia. A dirección ou tutela efectuarase de forma individual no despacho do profesor ou colectiva en días de clases interactivas. Para a elaboración destes traballos os alumnos apoiaranse na bibliografía especializada existente para cada un dos diferentes temas así como en proxectos levados a cabo por distintas institucións. A bibliografía será a que, para cada caso, recomende o profesor ou propoñan os alumnos. Os sistemas para levar a cabo este traballo son o acceso á bibliografía existente sobre a materia, a enquisa, a observación participante, a entrevista en profundidade a diferentes expertos e os grupos de discusión e debate que lles permitan especializarse e coñecer en profundidade a realidade das distintas institucións e organizacións da cultura, o patrimonio, o turismo e a xestión. Dito traballo entregarase antes da celebración do exame.
Lecturas	Lectura, por parte do alumno, de textos fundamentais ou relacionados coa materia, de entre os indicados polo profesor e, no seu caso, propostos polo propio alumno.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lecturas Recensión bibliográfica Traballos tutelados	Prestarase apoio aos alumnos para a selección dos textos e facilitaráselles asesoramento en caso de dúbida para levar a cabo a recensión. As recensións serán comentadas cos propios alumnos. Nos traballos tutelados os alumnos presentarán un proxecto ao profesor, que llo aceptará ou lles fará as consideracións que estime pertinentes. Durante a execución do traballo o profesor levará a cabo un seguimento do mesmo e, una vez finalizado e correxido polo profesor, tratarase co alumno sobre o seu contido para determinar os resultados e valoralos.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Proba obxectiva	A3 A4 A5 A7 A8 A11 A14 A15 B2 B3 B4 B5 B6 B11 B13 B22 C1 C4	Os alumnos terán que superar un exame nas datas oficialmente establecidas. Dito exame constará de dúas partes, unha para a avaliación dos coñecementos adquiridos nas clases presenciais e outra que realizarán apoiados nos resumos das lecturas que realizaran. Ten un valor do 40%.	40
Recensión bibliográfica	A3 A4 A5 A7 A8 A11 A14 A15 A17 B3 B4 B5 B6 B10 B11 B20 C1 C4 C5 C6 C8	Os alumnos deberán presentar, antes da celebración do exame, individualmente e por escrito, unha recensión ou análise de contido de catro lecturas ou textos marcados polo profesor. Poderán ser citados polo profesor para comentar ditos contidos. Ten un valor do 20%.	20
Traballos tutelados	A2 A3 A4 A5 A7 A8 A11 A14 A15 A16 A17 A18 B2 B5 B10 B11 B12 B13 B18 B20 B22 C1 C4 C5 C6 C8	Os alumnos, de forma individual ou colectiva (non máis de tres) realizarán un traballo, que presentarán, antes da celebración do exame, sobre un tema pactado co profesor. Estes traballos estarán dirixidos ou tutelados polo profesor e servirán para avaliar e, no seu caso, liberar esta parte da materia. Ten un valor do 40%.	40

Observacións avaliación

As notas que superen o aprobado en calquera dos apartados (proba obxectiva, recensión bibliográfica e/ou traballos tutelados) na convocatoria ordinaria gardaranse para a convocatoria de xullo.

Aqueles alumnos que teñan semipresencialidade ou algún tipo de excepcionalidade legalmente concedida para vir a clase, que falen co profesor a comezos de curso para establecer as titorías e os sistemas de avaliación correspondentes.

Fontes de información

Bibliografía básica

A bibliografía básica comprenderá capítulos ou páxinas dalgúns dos libros mencionados a continuación. O resto dos libros servirá para escoller, entre eles, as lecturas que deberá realizar o alumno, así como terán a utilidade de poder realizar algunha consulta para o traballo obrigatorio. ?ÁLVAREZ ARECES, M.A. (2001): Patrimonio Industrial, Identidad Cultural y Sostenibilidad, Arqueología Industrial, Patrimonio y Turismo Cultural, Incuna, Gijón. ?BAUMAN, Z. (1996): "Modernidad y ambivalencia" en Las consecuencias perversas de la modernidad. Beriain, J. (comp.) Anthropos, Barcelona. ?BECK, U. (1996) : "Teoría de la modernización reflexiva" en Las consecuencias perversas de la modernidad. Beriain, J. (comp.) Anthropos, Barcelona. ?BENEVOLO, L. (1993): La ciudad europea. Crítica, Barcelona. ?BERGER, P. y Luckman, T. (1983): La construcción social de la realidad. Amorrortu, Buenos Aires. ?BONIFACE, P. y FOWLER, P.J. (1993): Heritage and tourism in ?the global village?. Routledge, Londres y Nueva Cork. ?BOURDIEU, P. (1985): ¿Qué significa hablar? Economía de los intercambios lingüísticos. Akal, Madrid. ?CAMPILLO GARRIGÓS, R. (1998): La gestión y el gestor del patrimonio cultural. KR, Murcia. ?CARRIER, C. (2000): "La memoria cercana. Territorio y patrimonio" O patrimonio e a cultura proxectual. Un diálogo necesario"en J. Leira y R.Méndez (coords.). Diputación Provincial de Lugo, Lugo. ?CASTELL, M. (1985): Estado, cultura y sociedad: Las nuevas tendencias históricas. Cultura y sociedad (una política de Promoción Sociocultural). Ministerio de Cultura, Madrid. ?CROSBY, A. et al. (1994): Interpretación Ambiental y Turismo Rural. CEFAT, Madrid. ?ESZTOMPKA, P. (1995) Sociología del cambio social. Alianza, Madrid. ?GIDDENS, A. (1996) "Modernidad y autoidentidad", en Las consecuencias perversas de la modernidad. Beriain, J. (comp.) Anthropos, Barcelona, ?GINER, S. y SCARTEZZINI, R. (eds.) (1996) Universalidad y diferencia. Alianza, Madrid. ?GRANDE, J. (coord.) (1998): Actas del Congreso Europeo sobre itinerarios culturales y rutas temáticas. Logroño, 20, 21 y 22 de noviembre de 1997. Fundación Caja Rioja, Logroño. ?HAM, S. (1992) Environmental Interpretation. A practical guide for people with Big Ideas and Small Budgets. Fulcrum Publishing, Colorado. ?HANNERZ, U. (1998) Conexiones transnacionales. Cultura, gentes, lugares. Cátedra, Madrid. ?HERBERT, D. T. (1995): Heritage, Tourism and Society. Mansell Publishing Ltd., London. ?HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, F. (2002): El patrimonio cultural: La memoria recuperada. Ediciones Trea, Gijón. ?HOBSBAWM, E. y RANGER, T. (1988): L?invent de la tradició. Vic. Eumo. ?INGLEHART, R. (1991): Cambio cultural en las sociedades industriales avanzadas. CIS-Siglo XXI, Madrid. ?LAMO DE ESPINOSA, E. (ed.) (1995) Culturas, estados, ciudadanos. Una aproximación al multiculturalismo en Europa. Alianza Ed., Madrid. ?LEIRA, J.(1999): "Memoria colectiva, cultural y patrimonio. Tres ejes del cambio social". Historia Regional e Local (III). Cámara Municipal de Maia, Maia (Portugal) -(2000): "De la cultura tradicional al multiculturalismo. Un paradigma social". Actas do congresso cultura popular. SÁ MACHADO, P. y MAIA MARQUES, J. (coord.). Cámara Municipal de Maia, Maia. -(2000): "El patrimonio y los bienes culturales. Un diálogo social". O patrimonio e a cultura proxectual. Un diálogo necesario. Leira, J. y Méndez, R. (Coord.). Deputación Provincial de Lugo, Lugo -(2001): "El turismo cultural como sistema dinamizador. Eficacia y planificación social". Desenvolvemento e planificación municipal do turismo. Álvarez Sousa, A. (Coord.). Deputación Provincial da Coruña, A Coruña. -(2003): "Cultura proyectual y turismo emergente". Sociología del Turismo, Rubio, A. (Coord.). Ariel, Madrid. -(2007): "Europa: As raíces da construción de novas identidades. Claves reflexivas para un debate". Aulas no Camiño. Diálogos nun Camiño da Cultura Europea. Leira, X. (ed.). Servizo de publicacións da Universidade da Coruña, A Coruña -(2011): "La interpretación necesaria en el Turismo Cultural. De los principios de Tilden a los procesos actuales". Teoría sociológica y turismo. Álvarez Sousa, A., (Ed.). Netbiblo, Oleiros (A Coruña. ?LINTON, R. (1985) Estudio del Hombre. Fondo de Cultura Económica. México. ?MAZÓN, T. (2001): Sociología del turismo. Centro de Estudios Ramón Areces, Madrid. ?MÉNDEZ FONTE, R. (2000): "Patrimonio, turismo y gestión. Un falso conflicto de intereses". O patrimonio e a cultura proxectual. Un diálogo necesario. LEIRA, J. y MÉNDEZ, R. (Coords.). Diputación Provincial de Lugo, Lugo. ?MIRÓ, M. (2000): "El patrimonio en busca de su lugar en el mundo. Una reflexión sobre los modelos de puesta en valor del patrimonio en España", en LEIRA, J. y MÉNDEZ, R. (coords.). P patrimonio e a cultura proxectual. Un diálogo necesario. Deputación Provincial de Lugo, Lugo. ?MORALES MIRANDA, J. (1998): Guía práctica para la interpretación del Patrimonio. Consejería de Cultura. Junta de Andalucía, Sevilla. -(2008): "El sentido y metodología de la interpretación del patrimonio", en MATEOS RUSILLO, S.M. (coord.). La comunicación global del patrimonio cultural. Ediciones trea, Gijón. ?NEIL, J; WEARING, S. y FIGGIS, P. (2000): Ecoturismo. Impacto, tendencias y posibilidades. Ed. Síntesis, Madrid. ?PADRÓ, J. (2000): La gestión del patrimonio. Una perspectiva territorial. O patrimonio e a cultura proxectual. Un diálogo necesario. Leira, X. y Méndez, R. (Coords.). Deputación provincial de Lugo, Lugo. ?PATIN, V. (1997): Tourisme et patrimoine en France et en Europe. La Documentation Française, Paris. ?PRATS,L. (1997). Antropología

y patrimonio. Ariel, Madrid. ?PRENTICE, R. (1993): Tourism and heritage attractions. Routledge, London. ?PUIG PICART, T. (1992): Animación sociocultural, cultura y territorio. Editorial Popular, Madrid. ?PUERTAS, J. (2004): Animación en el Ámbito Turístico. Ed. Síntesis, Madrid. ?RIEGL, A. (1987). El culto moderno a los monumentos. Visor, Madrid ?SAN MARTÍN, J. E. (1997): Psicología del ocio y del turismo. Ediciones Aljibe, Archidona. ?SANTANA, A. (1997): Antropología y turismo (Nuevas hordas, viejas culturas). Ariel, Barcelona. ?SANZ, N. (1996): La formación en la gestión turística del patrimonio cultural. El impacto del turismo en el patrimonio cultural. Agencia Española de Cooperación Internacional. ?SERANTES PAZOS, A. (2005): Guía dos equipamentos para a Educación Ambiental na Galiza. CEIDA, A Coruña. ?TILDEN, F. (2006). La interpretación de nuestro patrimonio. Asociación para la Interpretación del Patrimonio, Sevilla. ?TORRE, O. (1996). El turismo. Fenómeno social. Fondo de Cultura Económica, México. ?TRILLA, J. (Coord.). (1998): Animación Sociocultural. Teorías, Programas y Ámbitos. Ariel Educación, Barcelona. ?VEVERKA, J. (1994). Interpretive Master Planning. Acorn Naturalists, California ?WEBER, R. (1985): "Europa ante la acción sociocultural". en Cultura y Sociedad (Una política de promoción sociocultural). Mº de Cultura, Madrid.

Bibliografía complementaria	A bibliografía complementaria está incluída nalgúns dos capítulos de libros ou revistas científicas da bibliografía básica.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Introdución á Antropoloxía Sociocultural/710G01001

Socioloxía/710G01007

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Antropoloxía Social Aplicada/710G01080

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías